

ROMEO

WILLIAM
SHAKESPEARE

VEČER
TŘÍKRÁLOVÝ

ANEB
COKOLI CHCETE

TWELFTH
NIGHT

OR
WHAT YOU WILL

NAKLADATELSTVÍ
ROMEO

Přeložil Jiří Josek

Tato kniha vychází za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky a jako součást výzkumného záměru na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy „Základy moderního světa v zrcadle literatury a filozofie“ (MSM 0021620824).

Translation, Preface, and Commentary © Jiří Josek, 2008
ISBN 978-80-86573-20-5

PŘEDMLUVA

Večer tříkrálový bývá označován za nejzdařilejší Shakespearovu komedii. Přitom je to hra příležitostná, kterou si u autora zřejmě objednala londýnská právnická kolej Middle Temple k slavnostnímu večeru 6. ledna roku 1602. Tento dvanáctý a poslední vánoční den, v němž křesťané slaví „Zjevení Páně“ a příchod „Tří králů“ v návaznosti na pohanské svátky slunovratu, byl v Anglii tradičně provázen bouřlivými oslavami všech vrstev obyvatelstva. Pořádal se obřadný průvod královského dvora a po celé zemi se konaly veselice s výstupy kejklířů, šašků a posléze i s divadelními produkcemi. Zda se hra v Middle Templu na Tři krále dávala, není známo, existuje však svědectví o jedné z prvních repríz, která proběhla na stejném místě o necelý měsíc později, na Hromnice 2. února 1602. Jistý John Manningham toho večera hru zhlédl a ve svém deníku ji přirovnává k Shakespearově **Komedii omylů**, k Plautově komedii *Menéchemové* (*Menaechmi*) a k italské hře *Ošálení* (*Gl'Ingannati*). K výčtu textů, z nichž autor mohl čerpat, lze přiřadit i další. Hlavním pramenem mu byla nejspíše povídka Barnaba Riche *Apolonius a Sila*, ale je zde také řada postupů a motivů, které dramatik s úspěchem použil už dříve. Z **Komedie omylů** převzal postavy identických dvojčat, v komediích **Dva kavalíři z Verony** a **Jak se vám líbí** vystupuje podobně kurážná dívka v mužském převleku, v komediích **Mnoho povyku pro nic** či **Marná lásky snaha** je rovněž veselá scéna, v níž kumpáni v skrytu naslouchají intimnímu monologu potrefeného hejla, ve **Veselých paničkách windsorských** mají svůj předobraz rytíř Tobiáš i rytíř André atd. Je na místě se ptát, čím to je, že tato příležitostná a z různých zdrojů poskládaná komedie patří k tomu nejlepšímu, co v dramatické tvorbě existuje a již přes čtyři sta let plní divadla na celém světě.

Večer tříkrálový je poslední Shakespearovou hrou, v níž laskavý humor a dobrá nálada převládají nad pocity skepse a zmaru, pod jejichž vlivem začal autor krátce po přelomu století psát své velké tragédie a komedie s přízviskem „hořké“. Přesto však už i sem pronikají ozvuky společenských změn, které, jak se zdá, k proměně dramatikova pohledu na svět přispěly.

Hra se odehrává v dávné Ilýrii, dnešní Dalmácii či Albánii, na pobřeží Jadranu, ve městě proslaveném historickými památkami, podobné snad známému letovisku Split. Jak to ale u Shakespeara už bývá, jde o prostře-

dí fiktivní, snové, nicméně obsahující řadu reálných odkazů na Londýn alžbětinské doby. V rafinované, promyšlené kompozici vypráví autor příběh romantické lásky, která po různých zvratech dojde šťastného naplnění; v druhém pásmu pak současně sleduje, jak parta rozverných kumpánů vytrestá samolibého pokrytce.

V romantickém příběhu je, pravda, mnoho nereálných a za vlasy přitažených podivností, které se vrší v absurdní situaci. Hudbymilovný vévoda Orsino se opájí svou bolestnou zamilovaností k hraběnce Olivii, ale z lásky se jí vyznává prostřednictvím svého posla. Hraběnka Olivia, která se po smrti otce a bratra zřekla společnosti mužů a uložila si sedmiletý smutek v odloučení od světa, vévodu odmítá, ale do jeho nového posla se ihned bláznivě zamiluje. Ani jeden z nich však netuší, že tím poslem je žena, zachráněná trosečnice Viola, zamilovaná do vévody a současně odolávající milostným útokům hraběnky, své sokyně. Východisko frašky dokázal ovšem Shakespeare přetvořit v mnohem obsažnější výpověď, aniž cokoli ubral na zábavnosti komických situací. Podařilo se mu totiž postavy zasažené do nereálného a umělého světa naplnit lidskou opravdovostí a věrohodností. V samém středu romantického příběhu stojí Viola, která se řadí k plejádě nádherných ženských postav Shakespearových komedií. Tato odvážná dívka v mužském převleku umí naslouchat jak mužským, tak i ženským láskyplným výlevům, dusí v sobě vlastní pocity a vzápětí jim dává průchod ve vášnivě, jímavě řeči plné jinotajů. A pokud si snad někdo klade otázku, proč se právě ona zamilovala do toho unylého, narcistního a nepřítel chytřejšího vévody, inu, kdo si umí v lásce poručit? Láska jako šalba a klam je častým tématem Shakespearových her i **Sonetů**. V této hře ale není třeba potírat si oči šťávou z kouzelného kvítka nebo bloudit čarovným lesem jako v komediích předešlých. To, co zde stojí lásce v cestě, nejsou ani nepřející rodiče, ani čarovná kouzla, ale vlastní zaslepenost a sebeklam. A právě toto téma spojuje to balábile zmatků v pevný celek. Ztroskotanci, záměna identických dvojčat, sedm let askeze, převleky a ostatní všelijak posbírané a poskládané rekvizity alžbětinské komedie se tu v Shakespearově podání proměnily v emblémy a metafory nevyzpytatelné lásky, která často postrádá logiku a řídí se vlastními zákony. Však také krásnou a bohatou hraběnku nakonec s neskrývaným úžasem získá ten, který o ni nijak neusiloval.

V kontrastu k romantickému pásmu hry se rozvíjí burleskní příběh dalšího nápadníka hraběnky Olivie, rytíře André Chabruse, roztomilého trouby, který však místo namluv tráví většinu času nasáváním vína s hraběčtínským strýcem Tobiášem a nechává se od něho finančně vysávat. V tomto pásmu se tajuplná cizí Ilýrie mění v důvěrně známou Anglii. Poezie

přechází v prózu, lyrický, melodický blankvers v hospodské šplechty. Z opilecké party, jejímž vůdčím duchem je rázná a moudrá komorná Marie, vzejde nápad pomstít se za ústrky správci domácnosti, panu Malvoliovi, prototypu namyšleného pokryteckého hlupáka s mocenskými ambicemi. Malvolio nemá žádný literární předobraz, a přestože se shakespeareologové dohadují o možných reálných modelech pro tuto postavu, je zřejmé, že o lidi tohoto druhu nebyla nouze nikdy. Zvláště nápadně se začali ozývat na přelomu 16. a 17. století, kdy vzrostla moc peněžně orientovaných měšťanů. Ti v duchu protestantského učení o predestinaci pokládali bohatství za milost boží a vše, co nesměřovalo k jeho hromadění, měli za hřích. Obzvláště si zasedli na divadlo.

A právě divadlo je dalším velkým tématem této komedie. Zastupuje ho zde šašek August, smutný klaun, který volně prochází pásmy hry, s licencí svého povolání říká všem pravdu do očí a ukazuje jim, jací ve skutečnosti jsou. Jen ti nejhoupější se proto na něho zlobí, ostatní ho ke své škodě neberou vážně. Však se taky nikdo z těch popletených a zaslepených nijak nepoučí. Jak vévoda, tak i hraběnka bez mrknutí oka vymění své zbožňované idoly za někoho jiného a Malvolio, který dospěl na samé dno pokoreň, po všech nakonec plivne varovnou hrozbu. Možná až kvůli ní si divák uvědomí, že ta nevázaná legrace, která se tu před jeho očima odehrála, má i druhou, zraňující stránku a že často záleží na úhlu pohledu.

Večer tříkrálový byl napsán jako hra k oslavě období, kdy se z hlubin zimy a noci vrací jaro a světlo. V koloběhu života nastává další zlom a lidé ho bujaře vítají svátky bláznů, masopustními veselnicemi, vynášením smrtky. I takto je možné na hru nahlížet. Vždyť i v ní vše začíná smrtí a zmarem a směřuje ke světlu a poznání. I zde je svět na krátký čas převrácen vzhůru nohama a Malvoliova předvídává hrozba pomsty, která se vskutku naplnila o půl století později puritánskou revolucí, nemusí být jen chmurou předzvěstí budoucích pádů, ale i pobídkou k plnému prožívání každé přítomné chvíle.

JIŘÍ JOSEK

TWELFTH
NIGHT
OR
WHAT YOU WILL

VEČER
TŘÍKRÁLOVÝ
ANEB
COKOLI CHCETE

DRAMATIS PERSONAE

ORSINO, Duke of Illyria
SEBASTIAN, brother to Viola
ANTONIO, a sea captain, friend to Sebastian
CAPTAIN, friend to Viola
VALENTINE } gentlemen attending on the Duke
CURIO }
SIR TOBY BELCH, uncle to Olivia
SIR ANDREW AGUECHEEK
MALVOLIO, steward to Olivia.
FABIAN } servants to Olivia
FESTE, a Clown }
OLIVIA, a rich countess
VIOLA, sister to Sebastian
MARIA, Olivia's gentlewoman
FIRST OFFICER
SECOND OFFICER
PRIEST
SERVANT
Lords, sailors, musicians, and other attendants.

Scene: A city in Illyria, and the sea-coast near it.

OSOBY

ORSINO, vévoda Ilýrie
SEBASTIAN, bratr Violy
ANTONIO, námořní kapitán, přítel Sebastiana
KAPITÁN, přítel Violy
VALENTIN } šlechtici ve službách vévody
CURIO }
PAN TOBIÁŠ BROK, Oliviiin strýc
PAN ANDRÉ CHABRUS
MALVOLIO, Oliviiin správce
FABIAN } Oliviiini sloužící
ŠAŠEK AUGUSTO }
OLIVIE, bohatá hraběnka
VIOLA, sestra Sebastiana
MARIE, Oliviiina komorná
PRVNÍ STRÁŽNÍK
DRUHÝ STRÁŽNÍK
KNĚZ
SLUHA
Dvořané, námořníci, muzikanti a další sloužící.

Místo děje: město v Ilýrii a nedaleké pobřeží.

ACT I.

SCENE 1.

A ROOM IN THE DUKE'S PALACE.

Enter Duke Orsino, Curio, lords; musicians attending.

ORSINO If music be the food of love, play on;
Give me excess of it, that, surfeiting,
The appetite may sicken, and so die.
That strain again! It had a dying fall.
O, it came o'er my ear like the sweet sound, 5
That breathes upon a bank of violets,
Stealing and giving odour! Enough, no more!
'Tis not so sweet now as it was before.
O spirit of love! How quick and fresh art thou,
That, notwithstanding thy capacity 10
Receiveth as the sea, nought enters there,
Of what validity and pitch soe'er,
But falls into abatement and low price,
Even in a minute. So full of shapes is fancy
That it alone is high fantastical. 15

CURIO Will you go hunt, my lord?

ORSINO What, Curio?

CURIO The hart.

ORSINO Why, so I do, the noblest that I have. 20
O, when mine eyes did see Olivia first,
Methought she purged the air of pestilence.
That instant was I turn'd into a hart;
And my desires, like fell and cruel hounds,
E'er since pursue me.

Enter Valentine.

How now! What news from her?

VALENTINE So please my lord, I might not be admitted; 25
But from her handmaid do return this answer:
The element itself, till seven years' heat,
Shall not behold her face at ample view;
But, like a cloistress, she will veiled walk

JEDNÁNÍ I.

SCÉNA 1.

KOMNATA V PALÁCI VÉVODY ORSINA.

Vystoupí vévoda Orsino, Curio, šlechtici a muzikanti.

ORSINO Pokud je hudba pokrm lásky, hrajte,
ať jsem jí přesycen, že ztratím chuť
a moje touha po ní odumře.
Tu samou spusťte! Zhasla jako život.
V uších mi ševalila jako dech, 5
jenž krade vůni z květů fialek
a roznáší ji světem! Dost! To stačí!
Předtím to znělo o poznání líp!
Ach, láska, jak jsi lačná! Jsi jak moře,
bezbřehá, všemu otevřená, ale 10
to nejvzácnější, nejvznešenější,
co pohltíš, se v mžiku promění
v bezcennou tretku, v pustou ohavnost.
Láska je plná poštilých představ
a sama není nic než mámení. 15

CURIO Půjdete na lov, pane?

ORSINO Na lov čeho, Curio?

CURIO Srnce.

ORSINO Já lovím srdce, nejčistší, co znám. 20
Když poprvé jsem spatřil Olivii,
zdálo se mi, že zamořený vzduch
změnila v éter. Od té doby jsem
já srnec, jehož jako diví psi
rvou vášně na kusy.

Vystoupí Valentin.

Co říkala?

VALENTIN Vůbec mě nepřijala, Milosti. 25
Nechala pouze vzkázat po komorné,
že po sedm let ani nebesům
neukáže svou tvář. Zavře se doma
a zahalená jako jeptiška

And water once a day her chamber round 30
 With eye-offending brine. All this to season
 A brother's dead love, which she would keep fresh
 And lasting in her sad remembrance.

ORSINO O, she that hath a heart of that fine frame
 To pay this debt of love but to a brother, 35
 How will she love, when the rich golden shaft
 Hath kill'd the flock of all affections else
 That live in her; when liver, brain and heart,
 These sovereign thrones, are all supplied, and fill'd
 Her sweet perfections with one self king! 40
 Away before me to sweet beds of flowers:
 Love-thoughts lie rich when canopied with bowers.

Exeunt.

SCENE 2.
THE SEACOAST.

Enter Viola, a Captain, and sailors.

VIOLA What country, friends, is this?
 CAPTAIN This is Illyria, lady.
 VIOLA And what should I do in Illyria?
 My brother he is in Elysium.
 Perchance he is not drown'd. What think you, sailors?
 CAPTAIN It is perchance that you yourself were saved.
 VIOLA O, my poor brother! And so perchance may he be.
 CAPTAIN True, madam, and, to comfort you with chance,
 Assure yourself, after our ship did split,
 When you and those poor number saved with you 10
 Hung on our driving boat, I saw your brother,
 Most provident in peril, bind himself –
 Courage and hope both teaching him the practise –
 To a strong mast that lived upon the sea;
 Where, like Arion on the dolphin's back, 15
 I saw him hold acquaintance with the waves
 So long as I could see.

VIOLA For saying so, there's gold.
 Mine own escape unfoldeth to my hope,
 Whereto thy speech serves for authority,
 The like of him. Know'st thou this country? 20

bude jen bloumat po svém pokoji 30
 a ronit hořké slzy. To vše z lásky
 k mrtvému bratrovi, na něhož chce
 nerušeně ve smutku vzpomínat.

ORSINO Jestli tak vroucně chová v srdci bratra,
 jak asi bude schopna milovat, 35
 až v žáru opravdové lásky shoří
 všechny ty druhořadé, plytké city
 a její srdce, mysl, pudy, vše,
 co tvoří sladkou říši Olivie,
 opanuje jen jeden pravý král. 40
 Jděte ven do zhrady. Přijdu tam
 svá slova lásky šepat květinám.

Odejdou.

SCÉNA 2.
NA POBŘEŽÍ.

Vystoupí Viola, Kapitán a námořníci.

VIOLA Kde to jsme, přátelé?
 KAPITÁN Tahle zem je Ilýrie, slečno.
 VIOLA Ta zem je Ilýrie? Co tu dělám?
 Na téhle zemi, když je bratr v nebi?
 Možná se neutopil. Snad měl štěstí. 5

KAPITÁN Štěstí jste měla vy, že jste se zachránila.
 VIOLA Chudáček bratr! Snad vyvázl živý.
 KAPITÁN Může být, madam. Jistá šance je.
 Když se loď rozpúlila a vy jste
 se s hloučkem dalších, kteří přežili, 10
 chytla člunu, viděl jsem, jak se
 váš bratr, jemuž naděje a kuráž
 v tom nebezpečí vnukly dobrý nápad,
 přivázal k stěžni, co plul na vodě.
 A na něm jak na zádech delfína 15
 se nesl po vlnách, aspoň tak dlouho,
 co jsem ho viděl.

VIOLA Zde je zlato za ta slova.
 Díky nim mohu aspoň doufat, že
 vyvázl stejně šťastně jako já.
 A, přáteli, vy tuhle zemi znáte? 20

CAPTAIN Ay, madam, well; for I was bred and born
Not three hours' travel from this very place.

VIOLA Who governs here?

CAPTAIN A noble duke, in nature as in name.

VIOLA What is the name? 25

CAPTAIN Orsino.

VIOLA Orsino! I have heard my father name him.
He was a bachelor then.

CAPTAIN And so is now, or was so very late;
For but a month ago I went from hence, 30
And then 'twas fresh in murmur – as, you know,
What great ones do the less will prattle of –
That he did seek the love of fair Olivia.

VIOLA What's she?

CAPTAIN A virtuous maid, the daughter of a count 35
That died some twelvemonth since, then leaving her
In the protection of his son, her brother,
Who shortly also died. For whose dear loss,
They say, she hath abjured the company
And sight of men.

VIOLA O that I served that lady 40
And might not be delivered to the world,
Till I had made mine own occasion mellow,
What my estate is!

CAPTAIN That were hard to compass;
Because she will admit no kind of suit,
No, not the duke's. 45

VIOLA There is a fair behaviour in thee, captain;
And though that nature with a beauteous wall
Doth oft close in pollution, yet of thee
I will believe thou hast a mind that suits
With this thy fair and outward character. 50
I prithee, and I'll pay thee bounteously,
Conceal me what I am, and be my aid
For such disguise as haply shall become
The form of my intent. I'll serve this duke.
Thou shall present me as an eunuch to him. 55
It may be worth thy pains; for I can sing
And speak to him in many sorts of music
That will allow me very worth his service.

KAPITÁN Znáám, slečno. Já se tady narodil,
asi tak tři hodiny cesty odtud.

VIOLA Kdo je tu vládcem?

KAPITÁN Vznešený pán, rodem i povahou.

VIOLA Jak se jmenuje? 25

KAPITÁN Vévoda Orsino.

VIOLA Orsino! Otec o něm často mluvil.
Říkal, že je svobodný mládenec.

KAPITÁN Tím zůstal dosud. Aspoň pokud vím.
Když jsem tak před měsícem odplouval, 30
slyšel jsem zvěsti – víte, lidi dole
moc rádi mluví o těch nahoře –,
že Orsino miluje Olivii.

VIOLA A to je kdo?

KAPITÁN Moc ctnostná slečna, dcera jistého 35
hraběte, který zemřel před rokem
a svěřil ji do péče svému synu,
jejímu bratrovi. Ten však též zemřel.
Navěky pryč se kvůli těmto ztrátám
odřekla mužů.

VIOLA Chci k ní do služby. 40
Nějakou dobu u ní pobudu
na zapřenou, než přijde vhodný čas
prozradit, kdo jsem!

KAPITÁN To je těžká věc.
Odmítá kohokoli přijmout, dokonce 45
i lidi z vévodova domu.

VIOLA Kapitáne, jste milý na pohled,
a i když často pěkný zevnějšek
ukrývá zkaženost, jsem přesvědčená,
že vaše ušlechtilá podoba 50
ladí se stejně ušlechtilým nitrem.
Prosím vás, pomozte mi, zaplatím vám.
Všem zatajte, kdo jsem, a sežeňte
mi převlek vhodný pro tenhle ten plán.
Chci vstoupit k vévodovi do služby.
Představíte mě jako eunucha.
Litovat nebudete. Vyznám se
v muzice, dobře zpívám. Bude vám
vděčný a moje služby ocení.

What else may hap to time I will commit;
Only shape thou thy silence to my wit. 60

CAPTAIN Be you his eunuch, and your mute I'll be.
When my tongue blabs, then let mine eyes not see.

VIOLA I thank thee. Lead me on.
Exeunt.

SCENE 3.
OLIVIA'S HOUSE.

Enter Sir Toby Belch and Maria.

SIR TOBY What a plague means my niece to take the death of
her brother thus? I am sure care's an enemy to life.

MARIA By my troth, Sir Toby, you must come in earlier o'
nights. Your cousin, my lady, takes great
exceptions to your ill hours. 5

SIR TOBY Why, let her except, before excepted.

MARIA Ay, but you must confine yourself within the modest
limits of order.

SIR TOBY Confine! I'll confine myself no finer than I am.
These clothes are good enough to drink in; and so be
these boots too. An they be not, let them hang
themselves in their own straps.

MARIA That quaffing and drinking will undo you. I heard
my lady talk of it yesterday; and of a foolish
knight that you brought in one night here to be her
wooper. 15

SIR TOBY Who, Sir Andrew Aguecheek?

MARIA Ay, he.

SIR TOBY He's as tall a man as any's in Illyria.

MARIA What's that to the purpose? 20

SIR TOBY Why, he has three thousand ducats a year.

MARIA Ay, but he'll have but a year in all these ducats.
He's a very fool and a prodigal.

SIR TOBY Fie, that you'll say so! He plays o' the
viol-de-gamboys, and speaks three or four languages 25
word for word without book, and hath all the good
gifts of nature.

Co z toho vzejde, až čas rozhodne.
Pomozte mi a neprozradte mne. 60

KAPITÁN Budte mu eunuchem, já budu vám
zas němou rybou. To vám přísahám.

VIOLA Děkuji. Pojďme.
Odejdou.

SCÉNA 3.
V DOMĚ OLIVIE.

Vystoupí pan Tobiáš Brok a Marie.

TOBIÁŠ Mor-sec-hadry, proč ta moje neteř kvůli smrti bratra
tak vyvádí? Přehnaný smutek je nepřítel života.

MARIE Pane Tobiáši, proboha, nechte už toho flámování!
Moje paní a vaše neteř se na vás hněvá, že chodíte
domů vždycky až ráno. 5

TOBIÁŠ Ať se hněvá, mně to neva.

MARIE Měl byste s tím přestat a dodržovat pořádek
v tomhle domě.

TOBIÁŠ Pořádek dodržuju pořad. Řádně se šatím,
řádně piju i boty mám pořádné. 10
Kdyby byly nepořádné, oběsím je
na tkaničkách.

MARIE Vždyť vás to pití zničí. Aspoň moje paní
to včera říkala. A taky mluvila o tom
bláznivém rytíři, kterého jste jí dohazoval jako
nápadníka. 15

TOBIÁŠ A to byl kdo? Pan André Chabrus?

MARIE Ano, ten.

TOBIÁŠ Ten patří v Ilýrii k jednom z mála.

MARIE Bláznů? 20

TOBIÁŠ Boháčů! Má rentu tři tisíce dukátů ročně.

MARIE Brzy stejně všechno rozhází, protože je to
budižkničemu, povaleč a outrata.

TOBIÁŠ Co to plácáš? Ten pán hraje na violu da gamba,
mluví plyně třemi nebo možná čtyřmi jazyky, 25
aniž se koukne do slovníku, a vůbec má od přírody
i jiné dary.

MARIA He hath indeed, almost natural. For besides that he's a fool, he's a great quarreller. And but that he hath the gift of a coward to allay the gust he hath in quarrelling, 'tis thought among the prudent he would quickly have the gift of a grave. 40

SIR TOBY By this hand, they are scoundrels and subtractors that say so of him. Who are they?

MARIA They that add, moreover, he's drunk nightly in your company. 35

SIR TOBY With drinking healths to my niece. I'll drink to her as long as there is a passage in my throat and drink in Illyria. He's a coward and a coystroll that will not drink to my niece till his brains turn o' the toe like a parish-top. What, wench! Castiliano vulgo! For here comes Sir Andrew Agueface.
Enter Sir Andrew.

SIR ANDREW Sir Toby Belch! How now, Sir Toby Belch!

SIR TOBY Sweet Sir Andrew!

SIR ANDREW Bless you, fair shrew. 45

MARIA And you too, sir.

SIR TOBY Accost, Sir Andrew, accost.

SIR ANDREW What's that?

SIR TOBY My niece's chambermaid.

SIR ANDREW Good Mistress Accost, I desire better acquaintance. 50

MARIA My name is Mary, sir.

SIR ANDREW Good Mistress Mary Accost –

SIR TOBY You mistake, knight; 'accost' is front her, board her, woo her, assail her.

SIR ANDREW By my troth, I would not undertake her in this company. Is that the meaning of 'accost'? 55

MARIA Fare you well, gentlemen.

SIR TOBY An thou let part so, Sir Andrew, would thou mightst never draw sword again.

SIR ANDREW An you part so, mistress, I would I might never draw sword again. Fair lady, do you think you have fools in hand? 60

MARIA Sir, I have not you by the hand.

SIR ANDREW Marry, but you shall have; and here's my hand.

MARIE Ano, on je přímo přírodní úkaz. Moudří lidé tvrdí, že ten člověk není jenom blázen, ale je taky vztekloun, a protože je navíc posera, tak prý ho ten vztek vždycky v pravou chvíli přejde, jelikož kdyby ho nepřešel, byla by to jeho chvíle poslední. 40

TOBIÁŠ Přisahám, že tohle můžou tvrdit jenom nactiutřači a lumpové. Kdo to řek?

MARIE Ti samí, co říkali, že se noc co noc opíjí ve vaší společnosti. 35

TOBIÁŠ Pijeme na zdraví mé neteře. Na její zdraví pít nepřestanu, dokud budu mít díru v krku a chlast po ruce. A ten, kdo na její zdraví nepije, až se mu z mozku kouří, tak to je pro mě sketa a srab. 40
Vidíš, holka? My o vlku a právě přichází vážený rytíř pan André Chabrus!
Vystoupí pan André.

ANDRÉ Pan Tobiáš Brok! Pane Tobiáši, buďte zdrav!

TOBIÁŠ Drahý pane André!

ANDRÉ Nazdar, krasavice. 45

MARIE Nazdar.

TOBIÁŠ Je vaše, pane André!

ANDRÉ Co to je?

TOBIÁŠ Komorná mé neteře.

ANDRÉ Drahá slečno Jevaše, rád bych vás poznal blíž. 50

MARIE Jmenuju se Marie, pane.

ANDRÉ Drahá slečno Marie Jevaše –

TOBIÁŠ Vy to nechápete, rytíři. „Je vaše“ znamená, že ji můžete mít, dostat, dobyt.

ANDRÉ A kruci, ale to bych nemoh takhle přede všema. 55
Tak tohle znamená „jevaše“?

MARIE Loučím se, pánové.

TOBIÁŠ Jestli ji teď necháte odejít, André, už nikdy nebudete moct na nikoho vytáhnout kord.

ANDRÉ Jestli vás nechám odejít, prý už na vás nikdy nebudu 60
moct vytáhnout kord. Ruku na to, vzácná slečno, že nejsem blázen, abych ho na vás vytahoval.

MARIE Mě vaše ruka nezajímá, pane. Strčte si ji někam.

ANDRÉ Milerád. Kam si přejete?

MARIA	Now, sir, 'thought is free'. I pray you, bring your hand to the buttery-bar and let it drink.	65
SIR ANDREW	Wherefore, sweet-heart? What's your metaphor?	
MARIA	It's dry, sir.	
SIR ANDREW	Why, I think so. I am not such an ass but I can keep my hand dry. But what's your jest?	70
MARIA	A dry jest, sir.	
SIR ANDREW	Are you full of them?	
MARIA	Ay, sir, I have them at my fingers' ends. Marry, now I let go your hand, I am barren. <i>Exit.</i>	
SIR TOBY	O knight, thou lackest a cup of canary. When did I see thee so put down?	75
SIR ANDREW	Never in your life, I think; unless you see canary put me down. Methinks sometimes I have no more wit than a Christian or an ordinary man has. But I am a great eater of beef and I believe that does harm to my wit.	80
SIR TOBY	No question.	
SIR ANDREW	An I thought that, I'd forswear it. I'll ride home to-morrow, Sir Toby.	
SIR TOBY	Pourquoi, my dear knight?	85
SIR ANDREW	What is 'Pourquoi'? Do or not do? I would I had bestowed that time in the tongues that I have in fencing, dancing and bear-baiting. O, had I but followed the arts!	
SIR TOBY	Then hadst thou had an excellent head of hair.	90
SIR ANDREW	Why, would that have mended my hair?	
SIR TOBY	Past question; for thou seest it will not curl by nature.	
SIR ANDREW	But it becomes me well enough, does't not?	
SIR TOBY	Excellent; it hangs like flax on a distaff; and I hope to see a huswife take thee her legs and spin it off.	95
SIR ANDREW	Faith, I'll home tomorrow, Sir Toby. Your niece will not be seen; or if she be, it's four to one she'll none of me. The count himself here hard by woos her.	100
SIR TOBY	She'll none o' the count. She'll not match above her degree, neither in estate, years, nor wit;	

MARIE	Ode mě ruce pryč, ale vy si ji strčte třeba – do džbánu.	65
ANDRÉ	Proč do džbánu, láska? V tom je nějaká metafora?	
MARIE	Není, ani kapka.	
ANDRÉ	Aha. Ale k čemu je mi džbán, ve kterém není ani kapka? To byl vtip?	70
MARIE	To je můj suchý humor, pane.	
ANDRÉ	A nějaký štvavnatější fórek neznáte?	
MARIE	Znám, pane. Mám jich pár v malíku. Radši mě pusťte, než vám jeden vlepím, až to mlaskne. <i>Odejde.</i>	
TOBIÁŠ	Rytíři, to chce zapít kanárským. Už dlouho jsem neviděl, že by vás někdo takhle odrovnal.	75
ANDRÉ	Nikdy nikdo, co si pamatuji. Leda kanárské, ale to už si moc nepamatuji. Někdy mám pocit, že nemám v hlavě víc rozumu než kdejaký chasník. Asi to bude tím, že tak rád jím hovézí. Z toho se prý hloupne.	80
TOBIÁŠ	Bezpochyby.	
ANDRÉ	Kdybych to věděl jistě, už bych si ho nikdy nedal. Zítřa odjízďím, pane Tobiáší.	
TOBIÁŠ	Pourquoi, drahý rytíři?	85
ANDRÉ	Co je to „půrkva“? Ano, nebo ne? Proč já nedělal jazyky a místo plytkých zálib, jako je šermování, tancování a medvědí zápasy, jsem nedopřál své hlavě hodnoty trvalé!	
TOBIÁŠ	Vášim vlasům by to rozhodně prospělo.	90
ANDRÉ	Proč? To vylepšuje vlasy?	
TOBIÁŠ	Trvalá? Jistě. Koukejte, jak je máte zplihlé.	
ANDRÉ	Ale sluší mi to, ne?	
TOBIÁŠ	Ale sluší. Jako psovi uši. Máte je jako pometto. Někáká čarodějnice by si vás mohla strčit mezi nohy a frnk! byl byste pryč.	95
ANDRÉ	Taky že budu. Zítřa odjízďím a vaše neteř už mě nikdy neuvidí. A i kdyby uviděla, stejně mě nebude chtít, když odmítá i samotného pana vévodu.	100
TOBIÁŠ	Vévodu nechce! Slyšel jsem ji přísahat, že si nikdy nevezme nikoho, kdo by byl bohatší,	

I have heard her swear't. Tut, there's life in't, man.

SIR ANDREW I'll stay a month longer. I am a fellow o' the strangest mind i' the world; I delight in masques and revels, sometimes altogether. 105

SIR TOBY Art thou good at these kickshawses, knight?

SIR ANDREW As any man in Illyria, whatsoever he be, under the degree of my betters; and yet I will not compare with an old man. 110

SIR TOBY What is thy excellence in a galliard, knight?

SIR ANDREW Faith, I can cut a caper.

SIR TOBY And I can cut the mutton to't.

SIR ANDREW And I think I have the back-trick simply as strong as any man in Illyria. 115

SIR TOBY Wherefore are these things hid? Wherefore have these gifts a curtain before 'em? Are they like to take dust, like Mistress Mall's picture? Why dost thou not go to church in a galliard and come home in a coranto? My very walk should be a jig; I would not so much as make water but in a sink-a-pace. What dost thou mean? Is it a world to hide virtues in? I did think, by the excellent constitution of thy leg, it was formed under the star of a galliard. 125

SIR ANDREW Ay, 'tis strong, and it does indifferent well in a flame-coloured stock. Shall we set about some revels?

SIR TOBY What shall we do else? Were we not born under Taurus?

SIR ANDREW Taurus! That's sides and heart.

SIR TOBY No, sir; it is legs and thighs. Let me see the caper! 130
Ha! Higher! Ha, ha! Excellent!

Exeunt.

SCENE 4.
DUKE ORSINO'S PALACE.

Enter Valentine and Viola in man's attire.

VALENTINE If the duke continue these favours towards you, Cesario, you are like to be much advanced. He hath

starší a chytřejší, než je ona. Příteli, máte všechny trumfy v rukávu.

ANDRÉ Zůstanu tedy ještě měsíc. I proto, že jako málokdo na světě milují lidovou i ušlechtilou zábavu, někdy dokonce obě najednou. 105

TOBIÁŠ Nejste vy snad sám herec a tanečník, rytíři?

ANDRÉ Jenom amatér, ale dobrý jako každý druhý, co není lepší než já. Těm starým pardálům se samozřejmě ještě nevyrovnám. 110

TOBIÁŠ A co byste uměl zatančit, rytíři?

ANDRÉ Mám rád skočnou.

TOBIÁŠ To já radši skotskou.

ANDRÉ Umím vyskočit a ve vzduchu se roztočit jako čamrda, že to ještě nikdy nikdo neviděl. 115

TOBIÁŠ A proč s tím nejdete před lidi? Proč to tutláte? Má to zapadnout prachem a zmizet v nenávratnu jako svatý obrázek v rukou neznaboha? Proč netančíte ráno do kostela a dva tři a večer do postele šup dva tři? Já na vašem místě bych se vznášel. Já bych i močil do taktu. Člověče, vzpamatujte se! Copak se na tomhle světě sluší skrývat své přednosti? Mně už podle stavby vašich údů bylo zřejmé, že jste rozený skokan. 125

ANDRÉ Ano, mám mocné údy a nejlíp se vyjímají v rudých kamaších. Uspořádáme nějaké pumprnákle?

TOBIÁŠ Co jiného? Jsme přece zrozeni ve znamení Býka.

ANDRÉ Býk! Plece a srdce.

TOBIÁŠ Ne, pane. Nohy a stehna. Ukažte mi svůj výskok! 130
Výš! Výš! Skvělé!

Odejdou.

SCÉNA 4.
V PALÁCI VÉVODY ORSINA.

Vystoupí Valentin a Viola v mužském převleku.

VALENTIN Vévoda si vás nějak oblíbil, Cesario. Jestli to bude takhle pokračovat, určitě vás ještě

	known you but three days, and already you are no stranger.	
VIOLA	You either fear his humour or my negligence, that you call in question the continuance of his love. Is he inconstant, sir, in his favours?	5
VALENTINE	No, believe me.	
VIOLA	I thank you. Here comes the count. <i>Enter Duke Orsino, Curio, and attendants.</i>	
ORSINO	Who saw Cesario, ho?	10
VIOLA	On your attendance, my lord; here.	
ORSINO	Stand you a while aloof. – Cesario, Thou know'st no less but all; I have unclasp'd To thee the book even of my secret soul. Therefore, good youth, address thy gait unto her; Be not denied access, stand at her doors, And tell them, there thy fixed foot shall grow Till thou have audience.	15
VIOLA	Sure, my noble lord, If she be so abandon'd to her sorrow As it is spoke, she never will admit me.	20
ORSINO	Be clamorous and leap all civil bounds Rather than make unprofitable return.	
VIOLA	Say I do speak with her, my lord, what then?	
ORSINO	O, then unfold the passion of my love, Surprise her with discourse of my dear faith. It shall become thee well to act my woes; She will attend it better in thy youth Than in a nuncio's of more grave aspect.	25
VIOLA	I think not so, my lord.	
ORSINO	Dear lad, believe it; For they shall yet belie thy happy years, That say thou art a man. Diana's lip Is not more smooth and rubious; thy small pipe Is as the maiden's organ, shrill and sound, And all is semblative a woman's part. I know thy constellation is right apt For this affair. Some four or five attend him; All, if you will; for I myself am best When least in company. Prosper well in this, And thou shalt live as freely as thy lord, To call his fortunes thine.	30 35

	povýší. Zná vás sotva tři dny, a už jste tu jako doma.	
VIOLA	Proč by to nemělo pokračovat? Zpochybňujete jeho stálost, nebo moje chování? Povězte, je vévoda ve svých citech přelétavý?	5
VALENTIN	Ne, to není.	
VIOLA	To jsem rád. Už jde. <i>Vystoupí vévoda Orsino, Curio a sloužící.</i>	
ORSINO	Neviděli jste Cesaria? He?	10
VIOLA	Tady jsem, pane. K vašim službám.	
ORSINO	Odstupte kousek stranou. – Cesario, už víš úplně všechno. Nechal jsem tě nahlédnout na samé dno svého srdce. Pospíchej za ní a nenech se odbýt. Postav se do dveří a pověz jim, že vrostíš do země, jestli tě k ní nepustí.	15
VIOLA	Udělám, jak pán si přeje. Jestli se ale žalu oddala, jak lidé tvrdí, tak mě nepřijme.	20
ORSINO	Na nic se neohlížej! Běsni! Křič! Jen nevracej se s nepořízenou.	
VIOLA	Až u ní budu, co mám vlastně říct?	
ORSINO	Řekni jí, že ji strašně miluji. Odhal jí, jak je silná moje vášeň. Ty budeš schopna předvést jí, jak trpím. Jsi mladý, a tak upoutáš ji spíš, než kdyby za mě mluvil někdo starší.	25
VIOLA	Nemyslím si to, pane.	
ORSINO	Věř mi, chlapče. Tvůj vzhled usvědčí ze lži každého, kdo tvrdí, že jsi muž. Tak hebké rty neměla Diana. Tvůj čistý hlas je jako dívčí, vysoký a zvučný. Ve všem všudy mi připomínáš ženu. Víím, že jsi pro ten úkol, co ti dávám, jak stvořený. Tři čtyři jděte s ním, anebo všichni. Mně je stejně nejlíp o samotě. Když se to podaří, budeš si moct žít tak dobře jak já, mé bohatství se stane tvým.	30 35

VIOLA I'll do my best 40
 To woo your lady. (*Aside*) Yet, a barful strife!
 Whoe'er I woo, myself would be his wife.
Exeunt.

SCENE 5.
OLIVIA' HOUSE.

Enter Maria and Clown.

MARIA Nay, either tell me where thou hast been, or I will
 not open my lips so wide as a bristle may enter in
 way of thy excuse. My lady will hang thee for thy
 absence.

CLOWN Let her hang me. He that is well hanged in this 5
 world needs to fear no colours.

MARIA Make that good.

CLOWN He shall see none to fear.

MARIA A good lenten answer. I can tell thee where that
 saying was born, of 'I fear no colours.' 10

CLOWN Where, good Mistress Mary?

MARIA In the wars; and that may you be bold to say in your
 foolery.

CLOWN Well, God give them wisdom that have it; and those
 that are fools, let them use their talents. 15

MARIA Yet you will be hanged for being so long absent;
 or, to be turned away, is not that as good as
 a hanging to you?

CLOWN Many a good hanging prevents a bad marriage; and,
 for turning away, let summer bear it out. 20

MARIA You are resolute, then?

CLOWN Not so, neither; but I am resolved on two points.

MARIA That if one break, the other will hold; or, if both
 break, your gaskins fall.

CLOWN Apt, in good faith, very apt. Well, go thy way;
 if Sir Toby would leave drinking, thou wert as
 witty a piece of Eve's flesh as any in Illyria. 25

MARIA Peace, you rogue, no more o' that. Here comes my
 lady. Make your excuse wisely, you were best.

VIOLA Já vám 40
 ji získám. (*Stranou*) A pak budu nešťastná,
 že koho já chci, jiná žena má.
Odejdou.

SCÉNA 5.
V DOMĚ OLIVIE.

Vystoupí Marie a Šášek.

MARIE Buďto mi ihned vysvětlíš, kam jsi se zdejch,
 nebo na tvou omluvu už v životě neřeknu
 ani slovo. Za to věčné toulání tě dá naše paní
 pověsit.

ŠÁŠEK Tak ať mě dá pověsit. Na tomhle světě 5
 není slavnější smrt než smrt oběšením.

MARIE To mi vysvětlí.

ŠÁŠEK Oběšenec je jediná mrtvola, která mívá aplaus.

MARIE Pěkně pitomá odpověď. Já znám mnohem
 slavnější mrtvoly. 10

ŠÁŠEK A jaké, milá Marie?

MARIE Vojáci. Těm se střílí na počest z děl, ale na blázna
 jako ty budou střílet z praku.

ŠÁŠEK Do bláznů střílejí mudrcové, protože si blázni
 střílejí z nich. 15

MARIE Prostě tě pověsí a basta. Anebo tě paní
 za to tvé toulání vyžene. A to pro tebe
 bude ještě horší než šibenice, nebo ne?

ŠÁŠEK Leckoho poctivá oprátka zachrání před nepoctivou
 ženou. A pokud jde o vyhnání, v létě mi to nevadí. 20

MARIE Tak ty si nedáš říct?

ŠÁŠEK Není třeba, já se jistím na dvou stranách.

MARIE Takže když to na jedné praskne, druhá to udrží,
 a když to praskne i na druhé, spadnou ti kalhoty.

ŠÁŠEK To se ti moc povedlo. Jen tak dál. Kdyby pan Tobiáš 25
 místo chutě na chlast dostal i jiné choutky, nenašel
 by v Ilýrii lepší pochoutku.

MARIE Mlč, ty mezuláne. Paní už jde. Dělej, co umíš, aby ses
 jí omluvil.

Exit.

CLOWN Wit, an't be thy will, put me into good fooling! 30
Those wits, that think they have thee, do very oft
prove fools; and I, that am sure I lack thee, may
pass for a wise man. For what says Quinapalus?
'Better a witty fool, than a foolish wit.'

Enter Olivia with Malvolio.

God bless thee, lady! 35

OLIVIA Take the fool away.

CLOWN Do you not hear, fellows? Take away the lady.

OLIVIA Go to, you're a dry fool; I'll no more of you.
Besides, you grow dishonest.

CLOWN Two faults, madonna, that drink and good counsel 40
will amend. For give the dry fool drink, then is
the fool not dry. Bid the dishonest man mend
himself; if he mend, he is no longer dishonest; if
he cannot, let the botcher mend him. Any thing
that's mended is but patched. Virtue that 45
transgresses is but patched with sin; and sin that
amends is but patched with virtue. If that this
simple syllogism will serve, so; if it will not,
what remedy? As there is no true cuckold
but calamity, so beauty's a flower. The lady 50
bade take away the fool; therefore, I say again,
take her away.

OLIVIA Sir, I bade them take away you.

CLOWN Misprision in the highest degree! Lady, cucullus non 55
facit monachum; that's as much to say as I wear not
motley in my brain. Good madonna, give me leave to
prove you a fool.

OLIVIA Can you do it?

CLOWN Dexterously, good madonna.

OLIVIA Make your proof. 60

CLOWN I must catechise you for it, madonna. Good my mouse
of virtue, answer me.

OLIVIA Well, sir, for want of other idleness, I'll bide your proof.

CLOWN Good madonna, why mournest thou?

OLIVIA Good fool, for my brother's death. 65

CLOWN I think his soul is in hell, madonna.

Odejde.

ŠAŠEK Rozume, stůj při mně, ať dobře blázním! 30
Ti chytráci, kteří tvrdí, že tě mají, často blbnou.
A já, který vím, že se mi tě nedostává, se mohu
vydávat za chytráka. Jak praví klasik:
„Lepší je moudrý blázen než bláznivý mudrc.“

Vystoupí Olivie a Malvolio.

Pozdrav pámbu, milostivá! 35

OLIVIE Vyhodte toho blázna.

ŠAŠEK Slyšeli jste, pánové? Vyhodte paní.

OLIVIE Zmiz, blázne. Vtip ti vyschnul a už nemáš v těle
ani kouska cti.

ŠAŠEK Což jsou dvě chyby, madono, které může napravit 40
dobré pití a dobré slovo. Dejte bláznovi napít a jeho
vtip nebude vyschlý, hezky mu domluvte, a on se
napraví a bude zosobněná čest. A jestli se nenapraví
sám, pošlete ho ke správkaři, aby mu tu čest zalátal.
Sice pak bude tak trochu sflikovaná, ale tak už to 45
na světě chodí. Na čisté roucho cti může ukápnout
kaňka hříchu. A hřích se zas překryje záplatou cti.
Pokud vám tato obrazná argumentace posloužila,
budu rád. Pokud ne, co nadělám? Ale vězte, že nic
není přelétavější než zármutek a nic nezvadne 50
rychleji než krása. Paní přikázala vyhodit blázna,
proto vám říkám, vyhodte paní.

OLIVIE Pane, řekla jsem, aby vás vyhodili.

ŠAŠEK To je zásadní nedorozumění! Madam, přísloví
praví: „Kutna mnicha nedělá.“ Tahle strakatina 55
není obrazem mého mozku. Madono, dovolte
mi dokázat vám, že jste blázen vy.

OLIVIE Myslíš, že to dokážeš?

ŠAŠEK Levou zadní.

OLIVIE Tak dělej. 60

ŠAŠEK Budu vás muset zpovídat. A nešvindlujte,
milá myško.

OLIVIE Že nemám žádnou lepší zábavu, tak to zkusme.

ŠAŠEK Pro koho pláčeš, madono?

OLIVIE Pro bratra, šašku, že mi zemřel. 65

ŠAŠEK Skončil snad v pekle?

OLIVIA	I know his soul is in heaven, fool.	
CLOWN	The more fool, madonna, to mourn for your brother's soul being in heaven. Take away the fool, gentlemen.	
OLIVIA	What think you of this fool, Malvolio? Doth he not mend?	70
MALVOLIO	Yes, and shall do till the pangs of death shake him. Infirmity, that decays the wise, doth ever make the better fool.	
CLOWN	God send you, sir, a speedy infirmity, for the better increasing your folly! Sir Toby will be sworn that I am no fox; but he will not pass his word for two pence that you are no fool.	75
OLIVIA	How say you to that, Malvolio?	
MALVOLIO	I marvel your ladyship takes delight in such a barren rascal. I saw him put down the other day with an ordinary fool that has no more brain than a stone. Look you now, he's out of his guard already; unless you laugh and minister occasion to him, he is gagged. I protest, I take these wise men, that crow so at these set kind of fools, no better than the fools' zanies.	80 85
OLIVIA	Oh, you are sick of self-love, Malvolio, and taste with a distempered appetite. To be generous, guiltless and of free disposition, is to take those things for bird-bolts that you deem cannon-bullets. There is no slander in an allowed fool, though he do nothing but rail; nor no railing in a known discreet man, though he do nothing but reprove.	90
CLOWN	Now Mercury endue thee with leasing, for thou speakest well of fools! <i>Enter Maria.</i>	95
MARIA	Madam, there is at the gate a young gentleman much desires to speak with you.	
OLIVIA	From the Count Orsino, is it?	
MARIA	I know not, madam. 'Tis a fair young man, and well attended.	100
OLIVIA	Who of my people hold him in delay?	
MARIA	Sir Toby, madam, your kinsman.	
OLIVIA	Fetch him off, I pray you; he speaks nothing but madman. Fie on him!	105

OLIVIE	Je určitě v nebi, blázne.	
ŠAŠEK	Je rozumné naříkat pro bratra, pokud je v nebi? Odvedte blázna, páni.	
OLIVIE	Co byste o něm řekl, Malvolio? Může se napravit?	70
MALVOLIO	Může a musí, než bude pozdě a prozře sám až ve smrtelných mukách. Tělesná zchátralost, jež ve stáří moudré sužuje, může bláznům leda prospět.	
ŠAŠEK	Kéž na vás, pane, Bůh sešle rychlou zchátralost, aby prospěla vašemu bláznovství! Pan Tobiáš by vám potvrdil, že já nejsem žádný rozumbrada, ale nevsadil by ani floka na to, že vy nejste šašek.	75
OLIVIE	Co na to řeknete, Malvolio?	
MALVOLIO	Žasnu nad tím, slečno, že se zahazujete s takovým darebákem. Onehdy jsem zažil, jak ho usadil obyčejný křupan, který neměl v hlavě nic než slámu. Vidíte, jak málo stačí, aby ztratil řeč? Pokud mu nedáte šanci a nezasmějete se každé jeho pitomině, mlčí jak ryba. Já vám něco řeknu. I slušní lidé, kteří se smějí takovým kašparům z profese, nejsou podle mě nic víc než tatrmani bláznů.	80 85
OLIVIE	Ale, Malvolio! Jestli vy jste tak trochu nenačichl sebeláskou, že vám ti druzí nevoní. Velkorysý a svobodomyšlný člověk by měl tyhle věci brát jako šidítka na plašení vrbců a nepovažovat je za dělové koule jako vy. Takový kašpar se vám může smát, a nikdy vás neurazí. Tak jako moudrý člověk vás může urážet, a přitom vás třeba i poučí.	90
ŠAŠEK	Kéž ti bohyňe kašparů Thálie nadělí umění klamat za to, že mluvíš dobře o bláznech! <i>Vystoupí Marie.</i>	95
MARIE	Milostivá, u dveří je nějaký mladík a přeje si s vámi mluvit.	
OLIVIE	Jde od vévody Orsina, vidíte?	
MARIE	To já nevím. Je to pěkný mladík a má s sebou i doprovod.	100
OLIVIE	Někdo z domu ho tam asi zdržuje, že?	
MARIE	Ano. Váš strýček, pan Tobiáš.	
OLIVIE	Toho, prosím tě, někam odveď. Je mi jen pro ostudu. Dočista se pominul.	105

Exit Maria.
 Go you, Malvolio. If it be a suit from the count,
 I am sick, or not at home; what you will,
 to dismiss it.
Exit Malvolio.
 Now you see, sir, how your fooling grows old, and
 people dislike it. 110
 CLOWN Thou hast spoke for us, madonna, as if thy eldest
 son should be a fool; whose skull Jove cram with
 brains! For – here he comes – one of thy kin has a
 most weak pia mater.
Enter Sir Toby Belch.
 OLIVIA By mine honour, half drunk. 115
 What is he at the gate, cousin?
 SIR TOBY A gentleman.
 OLIVIA A gentleman! What gentleman?
 SIR TOBY 'Tis a gentle man here – a plague o' these
 pickle-herring! How now, sot! 120
 CLOWN Good Sir Toby!
 OLIVIA Cousin, cousin, how have you come so early
 by this lethargy?
 SIR TOBY Lechery! I defy lechery. There's one at the gate.
 OLIVIA Ay, marry, what is he? 125
 SIR TOBY Let him be the devil, an he will, I care not. Give
 me faith, say I. Well, it's all one.
Exit.
 OLIVIA What's a drunken man like, fool?
 CLOWN Like a drowned man, a fool and a mad man.
 One draught above heat makes him a fool; 130
 the second mads him; and a third drowns him.
 OLIVIA Go thou and seek the crowner, and let him sit o' my
 coz; for he's in the third degree of drink, he's
 drowned. Go, look after him.
 CLOWN He is but mad yet, madonna; and the fool 135
 shall look to the madman.
Exit.
Enter Malvolio.

Odejde Marie.
 Malvolio, jděte tam, a jestli ten mladík přichází
 od vévody, řekněte, že jsem nemocná nebo
 nejsem doma, a pošlete ho pryč.
Odejde Malvolio.
 Vidíte, pane, jak už to vaše šaškování vyšlo z módy?
 Lidem se to nelíbí. 110
 ŠAŠEK Mluvila jsi za nás, madono, tak hezky, jako by
 tvůj prvorozený měl být blázen. Kéž mu pámbu
 rozumu nadělí! I když tenhle váš příbuzný toho má
 v hlavě víc než dost.
Vystoupí pan Tobiáš Brok.
 OLIVIE Na mou věru, je napůl bez sebe. 115
 Kdo je u dveří, strýčku?
 TOBIÁŠ Nějaký pán.
 OLIVIE Pán! Jaký pán?
 TOBIÁŠ Prostě pán, co – Kruci, ty slanečci jsou mor!
 Hele, šašek! Ahoj! 120
 ŠAŠEK Zdravíčko, pane!
 OLIVIE Strýčku, strýčku že jste si už po ránu takhle
 přihnul!
 TOBIÁŠ Říhnul? A co bych si neříhnul. Někdo je u dveří.
 OLIVIE Ano. Kdo je to? 125
 TOBIÁŠ Ať je to kdo je to, čert ho vem, mně je ten člověk
 úplně šumafuk.
Odejde.
 OLIVIE Koho ti připomíná opilec, šašku?
 ŠAŠEK Pomatence, šilence a utopenec. Jedna sklenka
 nad míru mu vezme rovnováhu, druhá mu vezme 130
 rozum a ve třetí se utopí.
 OLIVIE Tak běž pro hrobníka, ať se strýčka ujme. Propil se
 nám do třetího stadia a je z něj utopenec. Prosím tě,
 dohlédni na něj.
 ŠAŠEK Zatím jen šílí, madono. Kde to jsme, když blázen 135
 má dohlížet na šilence?
Odejde.
Vystoupí Malvolio.

- MALVOLIO Madam, yond young fellow swears he will speak with you. I told him you were sick; he takes on him to understand so much, and therefore comes to speak with you. I told him you were asleep; he seems to have a foreknowledge of that too, and therefore comes to speak with you. What is to be said to him, lady? He's fortified against any denial. 140
- OLIVIA Tell him he shall not speak with me.
- MALVOLIO Has been told so; and he says, he'll stand at your door like a sheriff's post, and be the supporter to a bench, but he'll speak with you. 145
- OLIVIA What kind o' man is he?
- MALVOLIO Why, of mankind.
- OLIVIA What manner of man? 150
- MALVOLIO Of very ill manner; he'll speak with you, will you or no.
- OLIVIA Of what personage and years is he?
- MALVOLIO Not yet old enough for a man, nor young enough for a boy; as a squash is before 'tis a peascod, or a codling when 'tis almost an apple. 'Tis with him in standing water, between boy and man. He is very well-favoured and he speaks very shrewishly; one would think his mother's milk were scarce out of him. 155
- OLIVIA Let him approach. Call in my gentlewoman. 160
- MALVOLIO Gentlewoman, my lady calls.
Exit.
Enter Maria.
- OLIVIA Give me my veil. Come, throw it o'er my face. We'll once more hear Orsino's embassy.
Enter Viola, and attendants.
- VIOLA The honourable lady of the house, which is she?
- OLIVIA Speak to me; I shall answer for her. Your will? 165
- VIOLA Most radiant, exquisite and unmatchable beauty! – I pray you, tell me if this be the lady of the house, for I never saw her. I would be loath to cast away my speech, for besides that it is excellently well penned, I have taken great pains to con it. 170

- MALVOLIO Slečno, ten mladík tvrdí, že s vámi musí mluvit. Řekl jsem mu, že vám není dobře, a on na to, že to ví a že právě kvůli tomu přišel. Řekl jsem mu, že spíte, a on to rovněž předpokládal a že prý právě v téhle věci má pro vás moc důležité sdělení. Co mu mám říct? Je obrněn proti všem výmluvám a nedá se odbýt. 140
- OLIVIE Řekněte mu, že s ním prostě mluvit nebudu.
- MALVOLIO Přesně to jsem mu řekl, ale on stojí ve dveřích jako mezek a tvrdí, že se odtud nehne, dokud ho nepřijmete. 145
- OLIVIE Co to je za člověka?
- MALVOLIO Je to muž.
- OLIVIE Jaký muž? 150
- MALVOLIO Velice dovolený. Chce s vámi mluvit, ať chcete nebo ne.
- OLIVIE Jak vypadá, jak je starý?
- MALVOLIO Není ani tak starý, aby to byl už muž, ani tak mladý, aby to byl ještě chlapec. Je jako lusk pár dní před rozlousknutím, jako jablíčko, které je ještě škoda utrhnout. Je něco mezi odlivem z chlapce a přílivem v muže. Má milou tvář, ale pusa mu jede až hrůza, a přitom mu ještě včera teklo mléko po bradě. 155
- OLIVIE Pusťte ho dál a zavolejte mi komornou. 160
- MALVOLIO Komorná, paní vás volá.
Odejde.
Vystoupí Marie.
- OLIVIE Podej mi závoj. Ještě naposled si vyslechnem poselství od Orsina.
Vystoupí Viola a sloužící.
- VIOLA Kde je vážená paní domu? Chci s ní mluvit.
- OLIVIE Hovořte ke mně. Odpovím vám za ni. Přejete si? 165
- VIOLA Nejskvělejší, nejúžasnější a nejnedostiznější krásavice! – Prosim vás, řekněte mi, jestli je to ona. Já ji nikdy neviděl a nechtěl bych svou řeč říkat zbytečně. Nejen že se mi ji totiž podařilo hezky napsat, ale dalo mi i strašnou práci se ji naučit nazpaměť. 170

- Good beauties, let me sustain no scorn; I am very comptible, even to the least sinister usage.
- OLIVIA Whence came you, sir?
- VIOLA I can say little more than I have studied, and that question's out of my part. Good gentle one, give me modest assurance if you be the lady of the house, that I may proceed in my speech. 175
- OLIVIA Are you a comedian?
- VIOLA No, my profound heart, and yet, by the very fangs of malice I swear, I am not that I play. Are you the lady of the house? 180
- OLIVIA If I do not usurp myself, I am.
- VIOLA Most certain, if you are she, you do usurp yourself; for what is yours to bestow is not yours to reserve. But this is from my commission. I will on with my speech in your praise, and then show you the heart of my message. 185
- OLIVIA Come to what is important in't. I forgive you the praise. 190
- VIOLA Alas, I took great pains to study it, and 'tis poetical.
- OLIVIA It is the more like to be feigned. I pray you, keep it in. I heard you were saucy at my gates, and allowed your approach rather to wonder at you than to hear you. If you be not mad, be gone; if you have reason, be brief. 'Tis not that time of moon with me to make one in so skipping a dialogue. 195
- MARIA Will you hoist sail, sir! Here lies your way.
- VIOLA No, good swabber; I am to hull here a little longer. Some mollification for your giant, sweet lady. 200
- OLIVIA Tell me your mind.
- VIOLA I am a messenger.
- OLIVIA Sure, you have some hideous matter to deliver, when the courtesy of it is so fearful. Speak your office. 205
- VIOLA It alone concerns your ear. I bring no overture of war, no taxation of homage. I hold the olive in my hand; my words are as full of peace as matter.
- OLIVIA Yet you began rudely. What are you? What would you? 210

- Dámy, nesmějte se mi. Jsem velice citlivý a sebemenší netaktnost mě úplně rozhodí.
- OLIVIE Kdo vás posílá, pane?
- VIOLA Můžu vám říct jenom to, co jsem se naučil, a tohle nemám v roli. Madam, dejte mi, prosím, najevo, jestli jste nebo nejste paní domu, abych mohl pokračovat ve svém proslovu. 175
- OLIVIE Vy jste herec?
- VIOLA Nejsem, vzácná dámo, a přece vám můžu vzdor vaší nejspíše domněnce odpřísáhnout, že jsem lepší, než se zdám. Tak jste paní domu, nebo ne? 180
- OLIVIE Jestli se moc nepřeceňuji, pak jsem.
- VIOLA Pokud jste, pak se přeceňujete až příliš, protože bohatství, které máte rozdávat jiným, si necháváte sama pro sebe. Ale to jsem odbočil. Nejdřív vám přednesu svou chvalořeč, a pak vám řeknu, proč jsem vlastně přišel. 185
- OLIVIE Pojdme rovnou k věci. Chvalořeč vám ráda odpustím. 190
- VIOLA To ne! Jednak jsem se ji už naučil a pak je ve verších.
- OLIVIE Tím spíš bude falešná, tak si ji, prosím, nechte od cesty. Slyšela jsem, že jste byl venku u dveří dost drzý, takže jsem byla spíš zvědavá na vás než na vaše verše. Jestli jste jenom blázen, zmizte, a jestli máte něco na srdci, buďte stručný, nemám náladu na hloupé tlachy. 195
- MARIE Takže zvedněte kotvy, pane! Tamhle jsou dveře.
- VIOLA Ne, plavčíku, ještě neodplouvám. Vážená slečno, mohla byste trochu zkrotit tu svou obryni? 200
- OLIVIE Tak co chcete?
- VIOLA Přicházím s poselstvím.
- OLIVIE Určitě mi chcete sdělit nějakou strašnou zprávu, když s tím děláte tak strašné okolky. O co jde? 205
- VIOLA Týká se to pouze vás. A věřte, že vám nepřicházím ani vyhlásit válku, ani vás nejdu obrát o peníze. V ruce nesu olivovou ratolest a mé sdělení bude mírumilovné.
- OLIVIE A přece jste projevil dosti hrubé způsoby. Kdo jste? Co chcete? 210